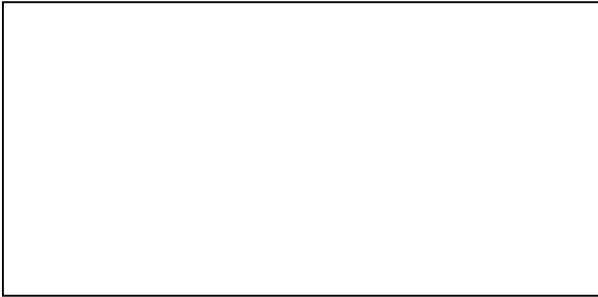

Jedrce

Društva jedrskih strokovnjakov Slovenije

december 2005

Vsem članicam in članom društva želimo
srečno in uspešno leto 2005

Ob koncu leta se vsem dopisnicam in dopisnikom
Jedrca zahvaljujemo za prispevke, vse članice in
člane društva pa vabimo k sodelovanju tudi v
prihodnjem letu.

Pomen izobraževanja in raziskav na področju miroljubne uporabe jedrske energije

V ponedeljek 28. novembra je v ljubljanskem hotelu Slon, v organizaciji Društva jedrskih strokovnjakov Slovenije in Ministrstva za visoko šolstvo, znanost in tehnologijo, potekala javna razprava o pomenu izobraževanja in raziskav na področju miroljubne uporabe jedrske energije. Slovenija namreč sodi v krog držav z največjim deležem električne energije iz jedrskih elektrarn. Jedrska energija torej je in ostaja eden najpomembnejših virov električne energije v Sloveniji in v Evropi. Vabljeni sogovorniki: dr. Romana Jordan Cizelj, članica evropskega parlamenta in predsednica DJS, prof. dr. Jure Zupan, minister za visoko šolstvo, znanost in tehnologijo RS, prof. dr. Borut Mavko, vodja podiplomskega študija Jedrska tehnika na Fakulteti za matematiko in fiziko Univerze v Ljubljani in Vodja odseka za reaktorsko tehniko na Institutu Jožef Stefan, prof. dr. Bruno Cvikl, vodja podiplomskega študija Jedrska energetika na Fakulteti za gradbeništvo Univerze v Mariboru in g. Martin Novšak, direktor, ELES-GEN, d.o.o., so odgovarjali na ključna vprašanja, kako v Sloveniji zagotoviti zadostno število visoko strokovnih kadrov na jedrskem področju, predvsem za bližnjo prihodnost. Bili so enotni v prepričanju, da je za razvoj visoko usposobljenih kadrov na jedrskem področju potrebno in mogoče narediti več.

Dr. Romana Jordan Cizelj je poudarila, da bo v prihodnje mogoče zagotavljati varno in zanesljivo oskrbo električne energije po konkurenčnih cenah le, če bomo objektivno priznali pomen vsem virom energije. Preko raziskav, izobraževanja in usposabljanja moramo zagotoviti tudi poznavanje jedrske energije in posebno pozornost nameniti prav razvoju kvalitetnih človeških virov. Energetske karakteristike Slovenije so zelo podobne evropskim, zato je ključnega pomena tudi vsestransko sodelovanje in mednarodno povezovanje z Evropo in tudi širše. **Prof. dr. Jure Zupan** je predstavil vizijo razvoja visokega šolstva na naravoslovno-tehničnem področju, kjer bo potrebno predvsem pridobiti študente za do- in podiplomsko izobraževanje ter k izvajanju tega izobraževanja pritegniti tudi nove učiteljske kadre. Poudaril je, da vlada pripravlja tudi ciljni raziskovalni program, s katerim želi ojačiti dejavnosti na področju jedrskih raziskav in izobraževanja v Sloveniji. Strokovno javnost je pozval, da mu pomaga graditi ugled naravoslovcev in tehnikov v javnosti in obžaloval, da v proračunu za znanost v naslednjih letih ne bo neposrednih spodbud za povezovanja v evropski raziskovalni prostor. Vizijo podiplomskega študija Jedrske energetike na Univerzah v Ljubljani in Mariboru sta predstavila **Prof. dr. Borut Mavko** in **prof. dr. Bruno Cvikl**. Obe šoli sta v zadnjih dveh desetletjih predvsem zaradi izredne zavzetosti učiteljev prispevali nekaj deset magistrstov in doktorjev znanosti s področja jedrske tehnike. Univerza v Ljubljani in Institut »Jožef Stefan« sta aktivno sodelovala tudi pri zasnovi, izvedbi in upravljanju združenja evropskih podiplomskih šol jedrske tehnike ENEN. **G. Martin Novšak** je na kratko predstavil vizijo in delovanje podjetja ELES-gen d.o.o., ki je lastnik polovičnega poslovnega deleža v NE Krško in se bo predvidoma razvilo v drugi slovenski elektroenergetski steber in, skupaj z NEK, v največjega delodajalca jedrskih strokovnjakov v Sloveniji. Ob koncu razprave je prof. dr. Andrej Stritar, direktor Uprave RS za jedrsko varnost, prisotno strokovno javnost prvič na kratko seznanil tudi o dejavnostih, ki jih za ohranjanje jedrske stroke v državi na predlog Uprave RS za jedrsko varnost in Strokovnega sveta za sevalno in jedrsko varnost že od pomladi 2005 načrtuje vlada RS.

Prof. dr. Leon Cizelj

Poročilo s skupščine ENS decembra 2005 v Bruslju

Decembra sva se s članico DJS, Mileno Černilogar Radež, v Versaillesu, Francija, udeležila Skupščine Evropske zveze jedrskih društev – European Nuclear Society (ENS). Skupščina je najvišji organ ENS, ko se zberejo predsedniki oziroma zastopniki nacionalnih društev, in je praviloma sklicana dvakrat na leto.

Tokrat so bile v ospredju volitve predsednika ENS in članov upravnega odbora (ENS board) za obdobje 2006 - 2007. Novi Predsednik ENS je postal Frank Deconinck, vodja SCK CEN, Belgija, eden izmed treh podpredsednikov pa David Bonser, član BNFL Board, Anglija, ki je sicer tudi kandidiral za predsednika. Poleg tega je bilo na novo izvoljenih ali potrjenih še 11 članov uprave, ki prihajajo iz desetih držav, med njimi tudi **Milena Černilogar Radež** iz Slovenije. Ga. Černilogar Radež, ki je sicer zaposlena na Upravi RS za jedrsko varnost, bo tako v naslednjih dveh letih sodelovala pri vodenju in odločanju o usmeritvah ENS.

Novi predsednik se je po izvolitvi zahvalil za dolgoletno sodelovanje tudi prof. dr. Andreju Stritarju, ki je bil celo desetletje član uprave ENS, v letih 2002-2003 pa je imel mesto predsednika.

Na skupščini smo nadalje obravnavali povišanje letne članarine, ki jo nacionalna društva plačujejo ENS za vsakega svojega člana in odločili, da bomo vrednost za leto 2007 uskladili na naslednjem srečanju. Podan je bil tudi predlog, da bi bila za študente in upokojenca članarina nižja. Po drugi strani pa še vedno ostaja problem neplačevanja članarine nekaterih članic med katerimi izstopa Rusko jedrsko združenje, ki že dve leti ni poravnalo članarine.

Drugi vir dohodkov so konference. Skupni iztržek letošnjih konferenc je bil pozitiven, a organizacija konference ne omogoča več tolikšnega zasluga kot v preteklosti. Na skupščini so se pokazala tudi trenja ob različnih pogledih na organizacijo konferenc. Koledar konferenc je za naslednji dve leti že izdelan in si ga je mogoče ogledati na spletni strani ENS.

Na skupščini smo obravnavali še pomen publikacij ENS News in European Nuclear Features in spletne strani ENS. Predsednik ENS je prisotne povabil k sodelovanju, predvsem pa na ta način h kritičnemu spremljanju aktivnosti ENS.

Posebna točka je bila namenjena sodelovanju z organizacijo Women in Nuclear - WIN Global in podan je bil predlog, da bi v prihodnje na skupščini ENS sodelovala tudi predstavica te organizacije.

Dr. Igor Lengar

Nobelova nagrada za mir

Letošnja Nobelova nagrada za mir je bila podeljena Mednarodni agenciji za atomsko energijo (IAEA) in njenemu generalnemu direktorju Mohamedu ElBaradeiu. IAEA in Mohamed ElBaradei sta nagrado prejela za zasluge in prizadevanja pri preprečevanju uporabe jedrske energije v vojne namene.

Razgradnja jedrskih elektrarn

15. novembra 2005 je v Strasbourgu, v Evropskem parlamentu potekala razprava o uporabi finančnih sredstev, namenjenih za razgradnjo jedrskih elektrarn. Dokument opozarja na potrebo po financiranju razgradnje v skladu z evropsko zakonodajo ter na nujnost zbiranja sredstev še v času obratovanja objekta. V razpravi je aktivno sodelovala tudi slovenska članica Evropskega parlamenta, dr. Romana Jordan Cizelj.

Mnenje državljanov EU o jedrski energiji

Junija 2005 je izšla publikacija EC z naslovom "Radioactive waste", Special EUROBAROMETER 227 – Report o pričakovanju državljanov članic Evropske Unije v zvezi z ravnanjem z radioaktivnimi odpadki, v kateri je sodelovala tudi Slovenija. Poročilo o opravljeni analizi si oglejte, na:

http://europa.eu.int/comm/energy/nuclear/waste/doc/2005_06_nuclear_waste_en.pdf

IAEA je v tem letu opravila raziskavo o uporabi jedrske energije v miroljubne namene. V raziskavi ugotavljajo, da večine prebivalstva podpira uporabo jedrske energije v miroljubne namene in se zaveda prednosti njene uporabe predvsem glede vplivov na okolje in klimatskih sprememb. V tej raziskavi Slovenija ni sodelovala. Rezultate si oglejte na:

http://www.iaea.or.at/Publications/Reports/gponi_report2005.pdf

Razstava o slovenskih fizičarkah

Združenje slovenskih fizičark je organiziralo potujočo razstavo po Sloveniji o slovenskih fizičarkah. Pri razstavi sodelujemo tudi fizičarke iz Alfa sekcije DJS in sicer s predstavitvijo dela o radiofiziki.

World Nuclear University

Drugo leto bo ponovno organiziran študij jedrske tehnike v okviru (WNU), in sicer tokrat na Švedskem in v Franciji. Tudi letos bo verjetno nekaj prijavljenih udeležencev v celoti sponzorirala IAEA, morda tudi kakšnega študenta iz Slovenije. Podrobnosti si oglejte na spletni strani:

http://www.world-nuclear-university.org/html/summer_institute/index.htm

Zgibanka DJS

Člani mreže mlade generacije MMG so v letu 2005 izdelali zgibanko z osnovnimi informacijami, poslanstvu, namenu delovanja, cilji, dosežki in organiziranosti DJS.

Pojmovnik jedrske tehnike in varstva pred sevanji

Uredniški odbor je v letu 2005 izdelal Pojmovnik jedrske tehnike in varstva pred sevanji v računalniški obliki. Obnovljeni in razširjeni Pojmovnik, ki ga bodo članice in člani DJS dobili na CD kot Novoletno darilo takoj po novem letu, zajema več kot 3000 gesel s prevodi, področji, sopomenkami in pojasnili.

ENSNews

Na naslovu:

<http://www.euronuclear.org/e-news/e-news-10/>
si oglejte 10. številko publikacije ENS News.

Milena Černilogar Radež